Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0181

Vpliv izvajanja Direktive 2014/89/EU o pomorskem prostorskem načrtovanju na ribištvo v izbranih ribolovnih območjih in morskih bazenih

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 20. maja 2026 o vplivu izvajanja Direktive 2014/89/EU o pomorskem prostorskem načrtovanju na ribištvo v izbranih ribolovnih območjih in morskih bazenih (2024/2126(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Direktive 2014/89/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje[1] (direktiva o pomorskem prostorskem načrtovanju),

– ob upoštevanju Direktive 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (okvirna direktiva o morski strategiji)[2],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES[3] (uredba o skupni ribiški politiki),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1139 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter spremembi Uredbe

---

1 UL L 257, 28.8.2014, str. 135, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj.
2 UL L 164, 25.6.2008, str. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj.
3 UL L 354, 28.12.2013, str. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1380/oj.

(EU) 2017/1004[4],

– ob upoštevanju Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst[5] (direktiva o habitatih),

– ob upoštevanju Direktive 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic[6] (direktiva o pticah),

– ob upoštevanju poročila Komisije z dne 3. maja 2022 o napredku, doseženem pri izvajanju Direktive 2014/89/EU o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje (COM(2022)0185),

– ob upoštevanju zakonodaje EU o kakovosti vode in nadzoru onesnaževanja (okvirna direktiva o vodah[7], Direktiva 2008/105/ES[8], Direktiva (EU) 2024/3019[9], Direktiva Sveta 91/676/EGS[10], Direktiva

---

4 UL L 247, 13.7.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1139/oj.

5 UL L 206, 22.7.1992, str. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj.

6 UL L 20, 26.1.2010, str. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj.

7 Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

8 Direktiva 2008/105/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o okoljskih standardih kakovosti na področju vodne politike, spremembi in poznejši razveljavitvi direktiv Sveta 82/176/EGS, 83/513/EGS, 84/156/EGS, 84/491/EGS, 86/280/EGS ter spremembi Direktive 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 348, 24.12.2008, str. 84, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/105/oj).

9 Direktiva (EU) 2024/3019 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2024 o čiščenju komunalne odpadne vode (UL L, 2024/3019, 12.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/3019/oj).

10 Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31.12.1991, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1991/676/oj).

2005/35/ES[11] in Uredba (ES) št. 1907/2006[12]),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. maja 2020 z naslovom Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030: Vračanje narave v naša življenja (COM(2020)0380) in resolucije Parlamenta z dne 9. junija 2021 o isti temi[13],

– ob upoštevanju kodeksa odgovornega ribištva Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) iz leta 1995, zlasti člena 10,

– ob upoštevanju prostovoljnih smernic FAO za zagotavljanje trajnostnega malega ribolova v okviru prehranske varnosti in izkoreninjenja revščine,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. junija 2025 o evropskem paktu za oceane (COM(2025)0281),

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. julija 2021 o vplivu vetrnih elektrarn in drugih sistemov za energijo iz obnovljivih virov na morju na ribiški sektor[14],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 6. oktobra 2022 o zavzemanju za oceane za izboljšanje njihovega upravljanja in biotske raznovrstnosti[15],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. maja 2023 o soupravljanju ribištva v Uniji in prispevku ribiškega sektorja k izvajanju ukrepov upravljanja[16],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 18. januarja 2024 o trenutnem

---

11 Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/35/ES z dne 7. septembra 2005 o onesnaževanju morja z ladij in uvedbi kazni za kršitve (UL L 255, 30.9.2005, str. 11, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2005/35/oj).

12 Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) ter o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije in o spremembi Direktive 1999/45/ES ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter Direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES (UL L 396, 30.12.2006, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj).

13 Resolucija Evropskega parlamenta z dne 9. junija 2021 o strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030: Vračanje narave v naša življenja (UL C 67, 8.2.2022, str. 25).

14 UL C 99, 1.3.2022, str. 88.

15 UL C 132, 14.4.2023, str. 106.

16 UL C, C/2023/1060, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1060/oj.

stanju izvajanja skupne ribiške politike in obetih za prihodnost[17],

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. maja 2021 z naslovom Strateške smernice za bolj trajnostno in konkurenčno akvakulturo EU za obdobje 2021–2030 (COM(2021)0236),

– ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije (SWD(2025)0003), priloženega poročilu Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o oceni programov ukrepov držav članic, kot so bili posodobljeni na podlagi člena 17 okvirne direktive o morski strategiji, ki jo je izvedla Komisija (2008/56/ES)),

– ob upoštevanju posebnega poročila Evropskega računskega sodišča 25/2023 z naslovom Politika EU na področju akvakulture – Stagnacija proizvodnje in nejasni rezultati kljub povečanemu financiranju EU,

– ob upoštevanju briefinga z naslovom *Fisheries in maritime spatial planning* (Ribištvo pri pomorskem prostorskem načrtovanju), ki ga je oktobra 2025 objavil Generalni direktorat za parlamentarne raziskovalne storitve,

– ob upoštevanju študije z naslovom *Implementation of the Maritime Spatial Planning Directive: Impact on fisheries in selected fishing areas and sea basins* (Izvajanje direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju: vpliv na ribištvo v izbranih ribolovnih območjih in morskih bazenih), ki jo je decembra 2025 objavil Generalni direktorat za parlamentarne raziskovalne storitve,

– ob upoštevanju Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost iz leta 2022,

– ob upoštevanju posebnega poročila Medvladnega panela za podnebne spremembe o oceanih in kriosferi v spreminjajočem se podnebju iz septembra 2019,

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika ter člena 1(1)(e) sklepa konference predsednikov z dne 12. decembra 2002 o postopku pridobitve dovoljenja za pripravo samoiniciativnih poročil in Priloge 3 k temu sklepu,

– ob upoštevanju poročila Odbora za ribištvo (A10-0120/2026),

A. ker različne dejavnosti in sektorji, kot so ribištvo, akvakultura, pomorski promet, ladijski promet, energija iz obnovljivih virov na morju, ohranjanje narave, ohranjanje pomorske kulturne dediščine, obalni turizem, rekreativne dejavnosti, dejavnosti za pridobivanje in odstranjevanje usedlin morskega dna z njegovim poglabljanjem, uporaba podvodnih kablov in cevovodov ter obramba, vse bolj

---

17 UL C, C/2024/5734, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5734/oj.

tekmujejo za dostop do pomorskega prostora, s čimer se povečujejo kumulativni pritisk na morske ekosisteme in konflikti glede uporabe pomorskega prostora, razmere pa še poslabšuje institucionalna in upravna razdrobljenost;

B. ker sta ribištvo in akvakultura strateška sektorja za varnost in suverenost EU, zlasti v smislu prehranske varnosti in pomorske suverenosti, ter prispevata h konkurenčnosti in odpornosti obalnih skupnosti; ker so ribiški proizvodi EU zdravi in se pogosto pridobivajo lokalno ter imajo enega najboljših profilov v smislu nizkih emisij toplogrednih plinov na enoto užitnih živalskih beljakovin; ker bi bilo treba v pomorskem prostorskem načrtovanju zato ustrezno priznati strateško vrednost teh sektorjev;

C. ker se je leta 2022 samooskrba EU z morsko hrano zmanjšala na 37,5 %, približno 80 % morske hrane, zaužite v EU, pa je bilo uvožene, kar ustvarja strukturno odvisnost od zunanjih virov in slabi prehransko suverenost EU; ker se je v zadnjem desetletju precej zmanjšala tudi ribiška flota EU, ki je zdaj za več kot 13 % manjša kot leta 2014; ker to zmanjšanje skupaj z vse večjo konkurenco za uporabo pomorskega prostora ogroža gospodarsko vzdržnost ribiškega sektorja, generacijsko pomladitev in zmožnost flote, da prispeva k prehranski varnosti EU; ker je zato bistveno, da se omogoči zadosten, uravnotežen in predvidljiv dostop do pomorskega prostora, če naj bo ribištvo EU konkurenčno, kot je priznano v evropskem paktu za oceane;

D. ker bi lahko zaradi spremenljivih geopolitičnih razmer in vse večjih napetosti prišlo do večje uporabe pomorskega prostora za vojaške namene; ker je treba pri pomorskem prostorskem načrtovanju upoštevati obrambne in varnostne dejavnosti in operacije, kot so nadzor izključnih ekonomskih con, zaščita pomorske trgovine, skupne vojaške vaje, boj proti nedovoljeni trgovini, odstranjevanje min, boj proti piratstvu ter zračni in satelitski nadzor, ter njihove interakcije z gospodarskimi dejavnostmi, povezanimi z morjem in morskim okoljem;

E. ker je Evropsko računsko sodišče v posebnem poročilu 22/2023 o energiji iz obnovljivih virov na morju v EU opozorilo, da obstaja tveganje izgube delovnih mest v ribiškem sektorju; ker je v poročilu izpostavljeno, da ključni gospodarski učinki, ki jih ima razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih virov na morju na ribištvo, niso količinsko opredeljeni ter da bi bilo treba bolje opredeliti in obravnavati morebitne negativne posledice za ribiški sektor, ki bi jih imel razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih virov na morju; ker je bilo tudi ugotovljeno, da ni gotovo, ali bi se staleži rib na širšem območju zaradi tega izboljšali, vendar je bilo na območjih, namenjenih proizvodnji energije iz obnovljivih virov na morju, opaženo, da so se staleži nekoliko povečali, kar bi lahko koristilo

ribičem in ribištvu;

F. ker je EU določila pravno zavezujoč cilj, da bo do leta 2030 na vsaj 20 % svojega morskega območja uvedla učinkovite obnovitvene ukrepe, vezane na posamezno območje;

G. ker se je EU zavezala, da bo do leta 2030 zaščitila vsaj 30 % svojega morskega območja;

H. ker direktiva o pomorskem prostorskem načrtovanju vzpostavlja skupni okvir, v katerem lahko države članice uredijo uporabo svojih morskih voda, njen cilj pa je spodbujati trajnostni razvoj in rast modrega gospodarstva ter zmanjšati konflikte med sektorji, pri čemer sama po sebi ne uvaja novih sektorskih obveznosti; ker direktiva daje prednost širitvi kapitalsko intenzivnih in prostorsko izključujočih gospodarskih dejavnosti, ki bi lahko izpodrinile tradicionalno, mobilno in kolektivno rabo morja, zlasti ribolov;

I. ker je EU določila okvir za pomorsko prostorsko načrtovanje, vključno z mehanizmi za čezmejno sodelovanje; ker so obalne države članice odgovorne za sprejemanje načrtov v tem okviru, vključno z oblikovanjem in določanjem njihove oblike in vsebine v skladu s svojo upravno tradicijo, ter za dodelitev pomorskega prostora različnim dejavnostim oziroma uporabam;

J. ker direktiva o pomorskem prostorskem načrtovanju prispeva k varstvu okolja, saj spodbuja trajnostno rabo pomorskega prostora in morskih virov, ter določa, da morajo države članice uporabljati ekosistemski pristop; ker si prizadeva za učinkovito ravnovesje med okoljskimi, socialnimi in ekonomskimi cilji, ne da bi tradicionalne dejavnosti sistematično podrejala drugim;

K. ker je direktiva o pomorskem prostorskem načrtovanju tesno povezana z izvajanjem druge zakonodaje EU, kot so okvirna direktiva o morski strategiji, uredba o skupni ribiški politiki, direktiva o habitatih, direktiva o pticah in okvirna direktiva o vodah; ker je povezana tudi s pravno zavezujočimi in nezavezujočimi političnimi zavezami, kot je Kunminško-montrealski svetovni okvir za biotsko raznovrstnost;

L. ker je moralo po sprejetju direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju 22 obalnih držav članic do leta 2016 imenovati pristojne organe, do 31. marca 2021 pa sprejeti nacionalne pomorske prostorske načrte za svoje morske vode; ker osem držav članic tega roka ni spoštovalo;

M. ker je pomorske prostorske načrte doslej sprejelo 20 od 22 obalnih držav članic, številne pa jih zdaj revidirajo;

N. ker morajo države članice pri pripravi pomorskih prostorskih načrtov upoštevati okoljske, ekonomske, socialne in varnostne vidike,

medsebojni vpliv kopnega in morja ter čezmejno sodelovanje, zagotoviti pa morajo tudi zgodnje, stalno in učinkovito sodelovanje vseh ustreznih deležnikov, vključno z ribiči in nabiralci lupinarjev ter njihovimi predstavniškimi organizacijami, in skupnosti v najbolj oddaljenih regijah, in sicer s pristopom od spodaj navzgor in v celotnem postopku odločanja, pri čemer mora biti to sodelovanje ustrezno in smiselno ter ne sme biti omejeno le na posvetovalno vlogo;

O. ker se raven izvajanja direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju med državami članicami zelo razlikuje, saj imajo različne upravne strukture in strukture upravljanja, ki segajo od lokaliziranih do bolj centraliziranih sistemov; ker se učinki pomorskega prostorskega načrtovanja zelo razlikujejo glede na morske bazene in ozemlja, pri čemer je v nekaterih obalnih regijah več prostorskih omejitev in konkurenčne uporabe, kar povečuje teritorialna neravnovesja v EU;

P. ker morajo države članice svoje načrte usklajevati z drugimi ustreznimi državami članicami in sodelovati z organi tretjih držav v zadevni morski regiji; ker se glede na razlike med morskimi regijami ali podregijami in obalnimi območji ne zdi primerno, da se pri tem sodelovanju uporablja enak pristop za vse;

Q. ker se pomorski prostorski načrti po naravi in vsebini zelo razlikujejo, saj direktiva o pomorskem prostorskem načrtovanju ne določa podrobnih zavezujočih meril za načrte, kar državam članicam omogoča precejšnjo prožnost pri njihovem izvajanju in podrobni zasnovi;

R. ker je pomorsko prostorsko načrtovanje nujno potrebno na območjih z visoko koncentracijo dejavnosti in omejenim pomorskim prostorom, kot so Rokavski preliv, Baltsko morje in Sredozemsko morje;

S. ker bi moralo v skladu s členom 174 Pogodbe o delovanju Evropske unije pomorsko prostorsko načrtovanje prispevati k teritorialni koheziji EU; ker ribištvo in akvakultura nista le gospodarski dejavnosti, temveč imata temeljno družbeno vlogo, saj omogočata preživetje, ohranjata delovna mesta ter družbeno in kulturno strukturo obalnih in otoških skupnosti, zlasti v obrobnih in najbolj oddaljenih regijah;

T. ker se sektorja ribištva in akvakulture spoprijemata s številnimi izzivi, kot sta pritisk zaradi vse slabšega stanja morskih ekosistemov in neenakega izvajanja ukrepov za ohranjanje morja ter pritisk nastajajočih sektorjev modrega gospodarstva, kot je energija iz obnovljivih virov na morju;

U. ker so dobro upravljana in učinkovito zaščitena omrežja ekološko povezanih morskih zavarovanih območij bistvena za ohranjanje morske biotske raznovrstnosti ter lahko prinesejo dolgoročne koristi

v smislu obnove staležev, prelivanja na sosednja območja in odpornosti obalnih gospodarstev, vendar sta njihova učinkovitost in družbena sprejemljivost odvisni od tega, kako so zasnovana, upravljana in usklajena s trajnostnimi ribolovnimi dejavnostmi, zlasti z diferenciranimi pristopi, ki temeljijo na znanstvenih podatkih, in sodelovanjem vseh deležnikov, vključno z ribiči in obalnimi skupnostmi;

V. ker bo energija iz obnovljivih virov na morju trajnostna le, če ne bo negativno vplivala na okolje ter ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo, zlasti v regijah, ki so odvisne od ribištva;

W. ker so države članice še naprej pristojne za odločanje o nacionalni mešanici energijskih virov in tehnologijah;

X. ker zaradi vse večje izgube ribolovnih območij prihaja do selitve ribolovnih dejavnosti, vse večjega ribolovnega pritiska in konkurence med flotami ter izginjanja nekaterih segmentov, ki svojih dejavnosti ne morejo preseliti, zlasti v malem ribolovu, vključno z ribiči brez plovil, kot so nabiralci lupinarjev; ker to vpliva tudi na socialno kohezijo, zaposlovanje in nadaljevanje pomorskih tradicij;

Y. ker imajo države članice v skladu s skupno ribiško politiko pravico, da v območju do 12 navtičnih milj od svoje obale, v najbolj oddaljenih regijah pa do 100 navtičnih milj, omejijo dostop do ribolova na tista ribiška plovila, ki tradicionalno lovijo v teh vodah iz pristanišč na sosednji obali;

Z. ker morska in obalna območja čutijo posledice podnebnih sprememb in onesnaževanja, predvsem zaradi kemičnih onesnaževal in morskih ali kopenskih odpadkov, kar vpliva tudi na dejavnosti, povezane z morjem, morsko biotsko raznovrstnost ter ribolovne in akvakulturne vire;

AA. ker so izstop Združenega kraljestva iz EU in njegove posledice korenito spremenili prostorsko, ekonomsko in ribiško ravnovesje v več morskih bazenih, zlasti v Rokavskem prelivu, Severnem morju in zahodnih vodah, kar je privedlo do večje koncentracije ribolovnih dejavnosti EU na bolj omejenih morskih območjih;

AB. ker se lahko zaposleni v morskem sektorju, kot so ribiči, morda spoprijemajo s tveganji ali nevarnostmi, povezanimi z varnostjo plovil ali izpostavljenostjo nekaterim vrstam nedovoljene trgovine na pomorskih poteh, kot je trgovina s prepovedanimi drogami;

AC. ker bi morali imeti delavci v sektorjih ribištva in akvakulture varne, poštene in dostojne delovne pogoje ter ustrezno socialno zaščito; ker lahko odločitve o pomorskem prostorskem načrtovanju neposredno vplivajo na varnost, dohodek in delovne pogoje teh delavcev;

AD. ker precej pomorskih prostorskih načrtov zajema le morske prostore,

ne vključuje pa medsebojnega vpliva kopnega in morja ter zlasti učinkov onesnaževanja s kopnega na morske ekosisteme;

AE. ker je izvajanje ekosistemskega pristopa nezadostno ali pomanjkljivo, saj ga številne države članice težko uporabljajo v praksi in usklajujejo zahteve direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju z zahtevami druge zakonodaje, kot sta uredba o skupni ribiški politiki ali okvirna direktiva o morski strategiji;

AF. ker države članice še niso dosegle cilja „dobrega okoljskega stanja“ evropskih morij za leto 2020, kot določa okvirna direktiva o morski strategiji;

AG. ker so zbiranje, preglednost, dostopnost, harmonizacija in razumno hitra obdelava podatkov izjemno pomembni za določitev, kako ribištvo in akvakulturo vključiti v pomorsko prostorsko načrtovanje; ker primanjkuje izčrpnih podatkov o izključnih ekonomskih conah in ker je težko povezati podatke med različnimi sektorji ter pridobiti podatke od nacionalnih organov; ker bi bilo mogoče izboljšati dodeljevanje sredstev za tovrstne dejavnosti zbiranja podatkov;

Izvajanje direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju ter njen učinek na ribištvo in akvakulturo

1. poudarja, da direktiva o pomorskem prostorskem načrtovanju sicer vzpostavlja ustrezen medsektorski okvir za sodelovanje, vendar jo države članice izvajajo različno;

2. pozdravlja, da nekatere države članice dobro napredujejo pri izvajanju direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju ter imajo celovite nacionalne strategije, namenske organe in akcijske načrte za morske bazene;

3. ugotavlja, da so pomorski prostorski načrti v nekaterih državah članicah pravno zavezujoči, v drugih pa bolj svetovalni, a nezavezujoči; poudarja, da je izvajanje v državah članicah pogosto ovirano zaradi institucionalne segmentacije, neenotnega upravljanja in neustreznih pravnih mehanizmov ali nezadostnih finančnih in človeških virov, namenjenih tem mehanizmom in dostopu do njih, zlasti prek lokalnih akcijskih skupin za ribištvo in akvakulturo v okviru Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo;

4. poudarja, da bi moralo prostorsko načrtovanje morskih območij zajemati opredelitev težav in priložnosti, zbiranje podatkov o načrtovanju, odločanje in izvajanje ter da bi bilo treba pri tem načrtovanju posebno pozornost nameniti ribištvu in akvakulturi;

5. poudarja, da se izvajanje in učinkovitost pomorskega prostorskega načrtovanja med pomorskimi regijami EU zelo razlikujeta, pri čemer pomorski prostorski načrti pokrivajo večino nekaterih regij, kot sta Baltsko in Severno morje, v drugih, kot je Sredozemsko morje, pa je

pokritost z načrti bistveno manjša;

6. pozdravlja pobudo za širše območje Severnega morja, ki združuje države članice in tretje države, da bi dosegle večjo usklajenost in koordinacijo pri pomorskih prostorskih načrtih;

7. opozarja, da so čezmejne pobude še vedno omejene in da ni učinkovitega usklajevanja, kar ovira prizadevanja za reševanje skupnih izzivov v medsebojno povezanih morskih regijah; obžaluje težave pri sodelovanju na področju pomorskega prostorskega načrtovanja med državami članicami in tretjimi državami, zlasti med sosednjimi obalnimi državami;

8. poudarja učinke izstopa Združenega kraljestva iz EU na pomorsko načrtovanje, zlasti na razvoj morskih zavarovanih območij in pridobivanje energije iz odobalnih obnovljivih virov energije, pa tudi na druge dejavnosti, kot sta gosti pomorski promet in obalni turizem; poudarja, da ribiške flote EU zaradi teh sprememb nimajo več dostopa do številnih ribolovnih območij v britanskih vodah in da se je zato ribolovni napor preusmeril na območja Severnega morja in Rokavskega preliva, ribolovni pritisk na ta območja pa se je povečal, kar škodi ribištvu EU; poziva, naj se ti elementi sistematično vključijo v pomorsko prostorsko načrtovanje na teh območjih;

9. poudarja, da je potrebno usklajevanje med državami članicami in Združenim kraljestvom, da bi dosegli učinkovito in pravično upravljanje morskega bazena ter tako zmanjšali številne konflikte glede uporabe, in pri tem upoštevati gospodarsko, socialno in okoljsko razsežnost vsake dejavnosti; v zvezi s tem opozarja na obveznost čezmejnega sodelovanja iz Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, zlasti iz členov 7 in 8; poziva zlasti k resničnemu posvetovanju z Združenim kraljestvom in Kanalskimi otoki o ukrepih upravljanja na morskih zavarovanih območjih, ki upoštevajo socialno-ekonomske posledice za ribiče EU;

10. poudarja, da je Sredozemlje še posebej prizadeto zaradi širjenja odobalnih energetskih ploščadi in druge podobne infrastrukture, kar znatno zmanjšuje prostor, ki je na voljo za ribištvo, omejuje dostop do tradicionalnih ribolovnih območij in prispeva k razdrobljenosti pomorskega prostora; ugotavlja, da so države članice sicer odgovorne za določanje uporabe infrastrukture na teh območjih, vendar njihove odločitve neposredno vplivajo na uporabo tradicionalnih ribolovnih območij, zato jih je treba skladno vključiti v postopke pomorskega prostorskega načrtovanja; ugotavlja, da na ribolovne dejavnosti v morskem bazenu vpliva tudi razvoj pomorskega turizma;

11. poudarja, da ima Jadransko morje kot polzaprt in zelo občutljiv morski bazen, ki je pod kumulativnim pritiskom ribištva, akvakulture, pomorskega prometa, turizma in razvoja obalnih območij, posebne

značilnosti; poudarja, da je zaradi teh pritiskov potreben okrepljen čezmejni pristop k pomorskemu prostorskemu načrtovanju na ravni morskih bazenov; poziva Komisijo in zadevne države članice, naj v sodelovanju s sosednjimi obalnimi državami, ki niso članice EU, izboljšajo usklajevanje, izmenjavo podatkov in mehanizme skupnega upravljanja v Jadranskem morju; poudarja pomen malega in priobalnega ribolova za morski bazen ter pomen njegove vključitve v pomorsko prostorsko načrtovanje, da se zaščitita njegova ekonomska vzdržnost in kulturna dediščina;

12. poudarja, da ima Baltsko morje številne edinstvene značilnosti, med drugim so to njegov status polzaprtega morskega bazena, visoka koncentracija različnih vrst gospodarskih dejavnosti, vključno z ribištvom, pomorskim prometom in širitvijo pridobivanja energije iz odobalnih obnovljivih virov energije, ter ranljivost njegovega ekosistema; v zvezi s tem poziva, naj bo pristop k pomorskemu prostorskemu načrtovanju trajnosten in prilagojen tem regionalnim razmeram; pozdravlja tekoče delo skupne delovne skupine HELCOM-VASAB za pomorsko prostorsko načrtovanje, ki zagotavlja trdne temelje za usklajevanje na ravni morskih bazenov v Baltskem morju;

13. poudarja, da je treba v izvajanje direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju zajeti tudi morske bazene najbolj oddaljenih regij in da je treba pri tem v celoti upoštevati njihove posebne značilnosti, tudi v odnosih s tretjimi državami;

Koristi pomorskega prostorskega načrtovanja za ribištvo in akvakulturo

14. obžaluje, da veljavni pravni okvir za pomorsko prostorsko načrtovanje ni v zadovoljivi meri prinesel pričakovanih koristi za ribištvo; ugotavlja, da pomorsko prostorsko načrtovanje ni bistveno prispevalo k večji predvidljivosti in stabilnosti za ribolovne dejavnosti; poudarja, da v okviru pomorskega prostorskega načrtovanja ni minimalnih ciljev ter merljivih okoljskih, socialnih in gospodarskih kazalnikov za ribištvo, zlasti za male gospodarske subjekte; poudarja, da je potrebno skladno in učinkovito izvajanje pomorske politike EU;

15. poudarja, da je treba za izvajanje okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje izvesti celovito socialno-ekonomsko analizo, tudi stališč malih podjetij in obalnih skupnosti; opozarja na pomen ribištva in akvakulture za prehransko neodvisnost in ohranjanje s tem povezanega strokovnega znanja za EU ter priznava, da je v javnem interesu, da se v pomorskem prostorskem načrtovanju bolj upošteva njun pomen;

16. poudarja, da mora pomorsko prostorsko načrtovanje bolje povezati ribištvo in akvakulturo ter dejavno obravnavati prostorske izzive, ki

vplivajo na ribištvo, tudi kumulativne učinke pridobivanja energije iz odobalnih obnovljivih virov energije, morskih zavarovanih območij, pomorskega prometa in območij za obrambo, ter preprečiti postopno marginalizacijo ribolovnih dejavnosti; poudarja, da bi bilo treba polja vetrnih elektrarn na morju, kadar je mogoče, postaviti na območja, ki so manj primerna za ribolov, da bi čim bolj zmanjšali negativne učinke na ribolovne dejavnosti;

17. poudarja, da ima mali ribolov bistveno vlogo, na primer pri lokalnem zaposlovanju, socialni koheziji in ohranjanju tradicionalnih spretnosti; poziva, naj se pri pomorskem prostorskem načrtovanju v celoti upošteva ta segment, zlasti glede dostopa do prostora, bližine ribolovnih območij in varnosti dejavnosti;

18. ugotavlja, da lahko vetrne elektrarne na morju vplivajo na ribištvo, ker spreminjajo prostorsko porazdelitev in številčnost komercialno ulovljenih morskih vrst ter uvajajo omejitve dostopa iz varnostnih razlogov ali ribolovnih metod; ugotavlja, da so bile sicer ugotovljene nekatere morebitne koristi za ribiče, vendar so te relevantne le, če lahko ribiči v praksi izvajajo dejavnosti na teh območjih;

19. poudarja, da pravni okvir pomorskega prostorskega načrtovanja sicer prinaša zanemarljive koristi za akvakulturo, vendar je treba izboljšati določanje pomorskega prostora, dodatno priznavanje vloge akvakulture v tem okviru, čezmejno skladnost, pravno varnost ter časovnico in vpliv postopkov izdaje dovoljenj; zlasti poudarja, da je treba akvakulturo bolje vključiti v pomorsko prostorsko načrtovanje in razmisliti o drugih ukrepih, kot je razvoj morebitne skupne politike akvakulture, da bi učinkoviteje upoštevali ta ključni sektor za prehransko varnost EU;

20. poudarja, da cilj zmanjšanja konfliktov med različnimi sektorji in uporabniki morja v veliki meri ni bil dosežen, zlasti kar zadeva ribištvo in akvakulturo, vključno z gojenjem lupinarjev in nastajajočimi sektorji, kot je gojenje morskih alg, v katerih se je zmanjšal prostor, ki ga imajo na voljo, kar vpliva na njihovo konkurenčnost in možnosti za razvoj njihovih dejavnosti;

21. poudarja, da se narava konfliktov zaradi uporabe pomorskega prostora razlikuje glede na vrsto ribištva in akvakulturnih dejavnosti, ki lahko tudi med seboj tekmujejo za pomorski prostor; poudarja, da so glavni konflikti, ki vplivajo na ribištvo, izguba ribolovnih območij zaradi izključitve pomorskih območij, omejitve dostopa, konkurenca pri dostopu, prostorska razdrobljenost in vse slabše stanje več morskih ekosistemov, glavni konflikti, ki vplivajo na akvakulturo, pa so prekrivanje območij, okoljske težave, kot sta onesnaževanje in evtrofikacija, in konkurenca pri ulovu;

22. opozarja, da sta ribištvo in akvakultura odvisna od geografske lokacije morskih virov in zdravega stanja morskih ekosistemov ter da

sta tesno povezana z vrednostno verigo morske hrane in zaposlovanjem v obalnih regijah, zato nista primerna za premestitev;

23. poudarja, da v ribištvu ni prednostnih ali namenskih območij, ribiči pa morajo pogosto loviti v nedodeljenem pomorskem prostoru in jih vse bolj izpodrivajo druge dejavnosti; ugotavlja, da je akvakultura, vključno z gojenjem morskih alg, načeloma primernejša za namenska območja, vendar se pristopi med državami članicami in celo v njih samih zelo razlikujejo, postopki za izdajo dovoljenj pa so pogosto težavni;

24. opozarja, da so nekatere države članice sicer vzpostavile večnamenska območja, vendar uporabljajo predvsem projektni pristop; poudarja, da se je izkazalo, da je pri nekaterih dejavnostih, zlasti pri kombiniranju ribištva, varstva biotske raznovrstnosti in pridobivanju energije iz odobalnih obnovljivih virov energije, zelo težko izvajati večnamenski pristop; ugotavlja, da večnamenski pristop zbuja pomisleke glede zavarovanja in varnosti pri ribičih in delavcih v akvakulturi; poudarja, da imajo večnamenska območja morda potencial za obravnavanje kumulativnih učinkov človekovih dejavnosti, vendar je potrebnih več raziskav za oceno njihove izvedljivosti in učinka; poudarja, da bi morala opredelitev teh območij temeljiti na oceni gospodarskega, socialnega in okoljskega učinka različnih dejavnosti, ki se na njih izvajajo in da je treba pri tem v celoten proces ustrezno vključiti subjekte iz vseh ustreznih sektorjev in druge ustrezne deležnike;

25. pozdravlja uspešne primere sobivanja dejavnosti, kot je pritrjena ali plavajoča vetrna infrastruktura na morju, ki jo je mogoče uporabiti tudi za razvoj akvakulture, gojenja lupinarjev in morskih alg in za zaščito habitatov morske flore in favne ali regenerativne dejavnosti, kot sta pasivni ribolov in ribolov z majhnim vplivom; v zvezi s tem poudarja, da je treba povečati izmenjavo dobre prakse in raziskave, zlasti o ekološkemu vplivu in gospodarskem potencialu;

26. poziva države članice, naj pri določanju svoje mešanice energetskih virov upoštevajo vpliv proizvodnje energije iz odobalnih obnovljivih virov energije na morske ekosisteme in ribištvo;

27. poudarja, da usklajevanje kopnega in morja ostaja glavna pomanjkljivost pri izvajanju pomorskega prostorskega načrtovanja, zlasti ker se pri izvajanju ukrepov za zaščito biotske raznovrstnosti ne upoštevajo učinki, ki jih ima onesnaževanje morja s kopnega na morske ekosisteme;

28. poudarja pomen, ki ga imajo ribiška in pristaniška infrastruktura ter s tem povezane zmogljivosti, in potrebo po zagotovitvi skladnosti pomorskega prostorskega načrtovanja v zvezi z naložbami v to infrastrukturo v skladu s pristaniško strategijo EU, pri čemer je treba upoštevati, da so vse pomorske dejavnosti odvisne od učinkovitega

usklajevanja kopnega in morja;

Vključevanje deležnikov in zbiranje podatkov

29. poudarja, da se je vključevanje deležnikov in obalnih skupnosti v procesu pomorskega prostorskega načrtovanja sicer povečalo, a je še vedno skromno; obžaluje, da pri tem vključevanju pogosto ni zgodnjega in formalnega sodelovanja in posvetovanja, s čimer se zmanjšujejo možnosti za dejanski vpliv na odločitve o načrtovanju; v zvezi s tem pozdravlja pobudo Komisije za dialog o izvajanju pomorskega prostorskega načrtovanja;

30. je seznanjen z dobrimi primeri sodelovanja deležnikov v nekaterih državah članicah, kot so nacionalna posvetovanja in participativni procesi; vendar obžaluje, da ni zavezujočih določb držav članic za vključevanje deležnikov; ugotavlja, da to ovira sodelovanje ustreznih deležnikov, kot so ribiči, strokovnjaki s področja akvakulture, interesne skupine in javnost, ki jih to zadeva, v postopkih posvetovanja in odločanja, zlasti v zvezi z lokacijo projektov na področju energije iz obnovljivih virov na morju;

31. poudarja, da ribištvo in akvakulturo pogosto zasenčijo drugi, močnejši ali gospodarsko pomembnejši sektorji, kot je pridobivanje energije iz odobalnih obnovljivih virov energije; je seznanjen s poročili o strukturnih neravnovesjih moči med pomorskimi sektorji; obžaluje, da se nekateri sektorji in izvajalci pogosto izognejo postopkom posvetovanja na račun manj organiziranih akterjev, kot so mali ribiči, vključno z ribiči brez plovil, kot so nabiralci lupinarjev; poziva k celovitim, dostopnim in vključujočim postopkom posvetovanja z vsemi deležniki ter k vzpostavitvi popravnih mehanizmov upravljanja, vključno s preglednimi smernicami za zagotavljanje uravnoteženega in preglednega odločanja, zmanjšanje možnosti za konflikte in ustvarjanje enakih konkurenčnih pogojev med ribištvom in drugimi sektorji;

32. obžaluje, da ni usklajenih in primerljivih podatkov o stanju oceanov in morij, ribolovnih virih in vplivu podnebnih sprememb ter ustreznih socialno-ekonomskih podatkov, vključno z oceno učinkov pomorskega prostorskega načrtovanja na obalne skupnosti; poudarja, da sistemi držav članic za zbiranje podatkov niso usklajeni;

33. poudarja, da neusklajenost podatkov, kot so nezdružljive geoprostorske referenčne vrednosti, in časovna neusklajenost, kot so različni cikli revizije za pomorske prostorske načrte, ovirata izvajanje skladnega pomorskega prostorskega načrtovanja in ekosistemskega pristopa; opozarja, da orodja za modeliranje, kartiranje in prostorsko analizo pomagajo pri odločanju, ne morejo pa nadomestiti demokratične razprave ali političnega kompromisa;

Priporočila

34. poudarja, da sta potrebna celovitejši pristop in boljše usklajevanje med ustrezno zakonodajo EU, zlasti direktivo o pomorskem prostorskem načrtovanju, uredbo o skupni ribiški politiki in okvirno direktivo o morski strategiji, da bi omogočili dosledno in učinkovito izvajanje pomorskega prostorskega načrtovanja, vključno z ekosistemskim pristopom, s čimer bi prispevali k doseganju dobrega okoljskega stanja; poudarja tudi, da je treba pri pomorskem prostorskem načrtovanju v celoti spoštovati skupno ribiško politiko kot izključni zakonodajni okvir EU za upravljanje ribištva in se ga zato ne bi smelo uporabljati za posredno uvajanje ukrepov za upravljanje ribištva, zlasti če to ni združljivo s ciljem povečanja vloge ribiških dejavnosti v pomorskem prostorskem načrtovanju;

35. meni, da bi morali pomorski prostorski načrti bolje odražati prostorske, okoljske in socialno-ekonomske potrebe ter posebnosti vsakega morskega bazena, tudi z njimi povezanih izključnih ekonomskih con; poudarja, da bi morale države članice izboljšati usklajevanje med organi, pristojnimi za rabo zemljišč, in pomorskimi organi pri oblikovanju in izvajanju pomorskih prostorskih načrtov ter pri vključevanju ocen vpliva kopenskih dejavnosti na obalno morje v načrte; meni, da bi morale države članice upoštevati regionalne posebnosti, med drugim značilnosti otoških in najbolj oddaljenih regij, ter spoštovati upravne tradicije v vsaki državi članici;

36. poudarja, da morajo države članice pri oblikovanju in izvajanju pomorskih prostorskih načrtov izboljšati usklajevanje med državami članicami in znotraj njih, zlasti med nacionalnimi in regionalnimi organi, ter medsektorsko usklajevanje med organi, med drugim pristojnimi za okoljsko, ribiško, energetsko in prometno politiko, da bi zagotovili skladen, ekosistemski in celosten pristop;

37. poziva k izvajanju uravnoteženega večnamenskega pristopa od spodaj navzgor k pomorskemu prostorskemu načrtovanju, da bi preprečili škodljive učinke na morske vire in biotsko raznovrstnost ter s tem na ribištvo in akvakulturo ter zagotovili, da te dejavnosti ne bodo izključene iz pomorskega prostora; meni, da razvoj nekaterih dejavnosti, povezanih z modrim gospodarstvom, ne sme škodovati trajnostni in odporni proizvodnji morske hrane, prehranski suverenosti in ohranjanju morske biotske raznovrstnosti; v zvezi s tem meni, da bi se moral strateški pomen prehranske varnosti bolje upoštevati v prihodnji reviziji direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju; zato poziva, naj se ribištvo in akvakultura priznata kot strateška sektorja velikega javnega interesa, ki bistveno prispevata k prehranski suverenosti in varnosti EU ter strateški avtonomiji in zaposlovanju na obalnih območjih, in naj se ju prednostno obravnava v pomorskem prostorskem načrtovanju, zlasti kar zadeva segmente, ki jih ni mogoče preseliti;

38. poziva k uporabi pristopa k večnamenskim območjem, ki bo temeljil

na dokazih, in pri tem priznava, da je soobstoj ribištva in pridobivanja energije iz odobalnih obnovljivih virov energije v praksi še vedno omejen in se ne bi smel uporabljati za upravičevanje izključitve ribištva iz pomorskega prostora; poudarja, da bi bilo treba pristop večnamenske uporabe izvajati na podlagi tehničnih in znanstvenih meril, ki bodo odražala dejansko delovanje ribištva in akvakulture; poudarja, da bi morala določitev večnamenskih območij temeljiti na oceni kumulativnega učinka različnih dejavnosti, ki se tam izvajajo, ter na natančni analizi plovnosti in varnosti; poziva, naj bodo vsi ustrezni sektorji neposredno in ustrezno vključeni v ta proces;

39. meni, da mora pomorsko prostorsko načrtovanje temeljiti na dinamičnem in prilagodljivem pristopu, pri katerem se bodo upoštevale spremembe morskega okolja in morskih virov ter uporabljali redno posodobljeni znanstveni in socialno-ekonomski podatki in kazalniki, zlasti pri določanju območij, ki bi lahko izključevala ribolovne dejavnosti, kot so vetrne elektrarne na morju, in določanju nekaterih morskih zavarovanih območij; poudarja, da bi moral postopek načrtovanja odražati dinamično naravo ribolova, saj se flote glede na sezonsko razpoložljivost in premike staležev pogosto premikajo naokoli, nekatere vrste ribolovnega orodja pa potrebujejo veliko prostora za delovanje;

40. poziva k vključujočim mehanizmom upravljanja, ki bodo zagotavljali neposredno in strukturirano sodelovanje ustreznih deležnikov, kot so ribiči, vključno z malimi ribiči, in po potrebi regionalnih organizacij za upravljanje ribištva, v postopkih odločanja, spremljanja in pregleda načrtov;

41. poudarja, da je treba v pomorskem prostorskem načrtovanju bolj podpreti in sistematično upoštevati ribištvo; podpira vzpostavitev jasnih prostorskih območij in prednostnih območij za ribištvo, ob upoštevanju gibanja in razvoja ribolovnih virov, priznavanja tradicionalnih ribolovnih in akvakulturnih območij ter potrebe po ohranjanju in varstvu okolja in izboljšanja stanja ribjih staležev; poudarja, da bi morala biti določitev območij prilagojena različnim segmentom flote in morskim bazenom ter temeljiti na zanesljivih znanstvenih in socialno-ekonomskih ocenah in kazalnikih, da bi ribiškemu sektorju zagotovili večjo prepoznavnost in predvidljivost; poziva k obvezni oceni kumulativnih socialno-ekonomskih učinkov preselitve ribolova, vključno z učinki na konkurenčnost flote EU, njeno donosnost, varnost na morju in generacijsko pomladitev;

42. poudarja, da je treba zlasti povečati namenska območja za mali priobalni ribolov z majhnim vplivom v coni 12 navtičnih milj, ki jih podpirajo režimi soupravljanja;

43. poudarja, da je treba povečati raziskave o kartiranju in modeliranju ribolovnih območij in ribolovnih virov; meni, da je treba pri razmejitvi

prednostnih območij za ribištvo in načrtovanju ribolovnih dejavnosti uporabiti dinamičen pristop, da bi se prilagodili spremembam in selitvi ribjih staležev, ki vplivajo na dosedanja območja razširjenosti;

44. poziva Komisijo, naj predlaga mehanizem izravnalnih ukrepov ali zavarovalnih shem za ribiški sektor, kadar njegove dejavnosti izpodriva alternativna raba morja, vključno s finančnimi izravnalnimi ukrepi, pri tem pa naj daje prednost novim združljivim uporabam in podpori za preoblikovanje ribolovnih poti ali tehnološkim naložbam;

45. opozarja na morebitne negativne posledice daljnosežnih omejitev za morske dejavnosti, kot je ribištvo, za obalne skupnosti, tudi v otoških in najbolj oddaljenih regijah; poziva, naj pripravo, izvajanje in pregled pomorskih prostorskih načrtov vedno spremljajo ocene socialnega in teritorialnega učinka, ki naj se posebej osredotočijo na zaposlovanje, delovne pogoje, varnost ribičev in trajnostnost obalnih skupnosti, ter naj se oceni biološka in socialno-ekonomska učinkovitost omejitev in ukrepov na področju ribištva;

46. poziva Komisijo in države članice, naj ribištvo priznajo kot strateškega in prednostnega uporabnika morskega prostora, ki je bistven za prehransko suverenost in prehransko varnost EU, zaposlovanje na obalnih območjih in strateško avtonomijo, ter naj ta status izrecno upoštevajo v pomorskih prostorskih načrtih in prihodnji reviziji direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju;

47. pri tem poziva k diferenciranemu pristopu k upravljanju malega ribolova, ki naj vključuje prednostni dostop v coni 12 navtičnih milj za mali ribolov, dejavnosti z majhnim vplivom in projekte ohranjanja;

48. poziva Komisijo in države članice, naj v pomorsko prostorsko načrtovanje še bolj vključijo akvakulturo in gojenje lupinarjev ter ribolov brez plovila in nabiranje školjk ter naj priznajo ekosistemske storitve, ki jih zagotavljata nizkotrofična in nizkoogljična akvakultura; poziva Komisijo, naj pretehta nadaljnje ukrepe, kot je priprava morebitne skupne politike za akvakulturo, ki bi bila pomoč za lažje vključevanje; poziva, naj se v pomorskem prostorskem načrtovanju določijo namenski pomorski prostori za območja za razvoj trajnostne akvakulture, kot sta nizkoogljična in nizkotrofična akvakultura; poziva k poenostavitvi postopkov za izdajo dovoljenj in zmanjšanju regulativnih ovir za razvoj teh dejavnosti; poudarja, da je treba pospešiti postopke za izdajo dovoljenj in jih podpreti z jasnimi okoljskimi zahtevami, da bi čim bolj povečali socialno-ekonomske koristi; poziva k spodbudam za povečanje trajnostnega razvoja akvakulture, zlasti nizkotrofične akvakulture, vključno z diverzifikacijo z nekrmnimi vrstami, kot je gojenje morskih alg;

49. poudarja, da je potrebno pregledno upravljanje pomorskega prostorskega načrtovanja z več deležniki; poziva države članice, naj v vseh fazah priprave, postopkov, izvajanja, končnih rezultatov in

revizije pomorskega prostorskega načrtovanja poskrbijo za zgodnje, sistematično, plodno in stalno sodelovanje ustreznih deležnikov, tudi svetovalnih svetov in ribičev, gojiteljev vodnih organizmov in gojiteljev lupinarjev, ter naj vključijo pregledne povratne informacije o tem, kako se prispevki deležnikov uporabljajo pri odločanju; poziva, naj se vsi deležniki ter obalne in otoške skupnosti ne glede na finančna, upravna ali organizacijska sredstva pravično obravnavajo s pomočjo preglednih oblik posvetovanja;

50. je prepričan, da bi moralo biti soupravljanje zgled za upravljanje in odločanje v pomorskem prostorskem načrtovanju; opozarja na prednosti tega modela, ki omogoča neposredno vključevanje deležnikov, boljše upravljanje ribolovnih virov, izmenjavo dobre prakse in pristop, prilagojen lokalnim razmeram, zlasti kadar model nadgrajuje obstoječe in preverjene strukture ter praktično znanje lokalnih ribiških skupnosti in drugih struktur, kot so regionalne organizacije za upravljanje ribištva; poudarja, da lahko soupravljanje prispeva tudi k spodbujanju generacijske pomladitve v sektorju in večji ekonomski odpornosti flote za mali in priobalni ribolov;

51. poudarja koristi, ki jih strukture od spodaj navzgor pomenijo za izvajanje pomorskega prostorskega načrtovanja na lokalni ravni, kot so lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, in lokalne akcijske skupine, lokalni in regionalni organi, organizacije ribičev in nabiralcev, ženske organizacije v ribištvu ter druge organizacije na lokalni in regionalni ravni;

52. poziva Komisijo in države članice, naj podprejo krepitev zmogljivosti deležnikov, zlasti malih ribičev, vključno z ribiči brez plovil, kot so nabiralci lupinarjev, in njihovih organizacij, ter obalnih in otoških skupnosti, tudi v najbolj oddaljenih regijah, da bodo bolje usposobljeni za dejavno in uspešno sodelovanje v javnih posvetovanjih in postopkih odločanja v zvezi s pomorskim prostorskim načrtovanjem; pri tem poudarja, kako pomembno je podpirati generacijsko pomladitev, in poziva države članice, naj poskrbijo, da odločitve o prostorskem načrtovanju ne bodo povzročile dodatnih ovir za mlade, ki vstopajo v ribištvo;

53. poudarja, da je treba pri določanju območij, namenjenih energiji iz obnovljivih virov na morju ali varstvu morskih ekosistemov, upoštevati vpliv na ribištvo in akvakulturo, tudi na zgodovinska in tradicionalna ribolovna območja; vztraja, da je treba pred določitvijo con sistematično pripraviti ocene kumulativnega okoljskega in socialno-ekonomskega učinka ter poskrbeti, da so prizadeti delavci v sektorju, pri projektih odobalnih vetrnih polj torej zlasti ribiči, obveščeni vnaprej in pred sprejetjem odločitev obvezno vključeni v posvetovanje; pri tem poziva k pripravi ocen učinka na stanje ribolovnih virov in h kvantifikaciji najpomembnejših socialnih in ekonomskih učinkov na ribištvo, ki bodo posledica odobalnih vetrnih polj;

54. poudarja, da morajo ukrepi za varstvo morskih ekosistemov temeljiti na zanesljivih znanstvenih in socialno-ekonomskih ocenah ter biti prilagojeni potrebam po varstvu na posameznem območju; poudarja, da bi morala vzpostavitev in upravljanje različnih kategorij morskih zavarovanih območij, kadar je to združljivo s cilji ohranjanja in najboljšim razpoložljivim znanstvenim mnenjem, omogočati soobstoj s trajnostnimi ribolovnimi dejavnostmi, tudi z ustreznimi, diferenciranimi ukrepi upravljanja in preprečevanjem samodejnega izključevanja; opozarja tudi na potencial „drugih učinkovitih ohranitvenih ukrepov za posamezna območja“;

55. poziva Komisijo in države članice, naj sistematično in znanstveno ocenijo možnosti za souporabo pomorskih območij, vključno z morskimi zavarovanimi območji ali energijo iz obnovljivih virov na morju, ter naj različnih pomorskih območij ne obravnavajo kot medsebojno izključujočih; poudarja, da dejavno sodelovanje vseh deležnikov, zlasti ribičev, pri oblikovanju, upravljanju in ocenjevanju morskih zavarovanih območij prispeva k večji okoljski učinkovitosti, boljšemu sprejemanju ohranitvenih ukrepov in uspešnejšemu vključevanju teh območij v pomorsko prostorsko načrtovanje; poudarja, da je treba v večji meri upoštevati podnebne spremembe in spremembe v porazdelitvi ribjih staležev, da bo pristop k določanju območij prožen in bo odražal dinamično naravo ribištva;

56. poziva Komisijo, naj podpre bolj čezmejni pristop k pomorskemu prostorskemu načrtovanju, ki bo temeljil na morskih bazenih, in sicer naj podpre obstoječe pobude, kot je pobuda za širše območje Severnega morja; poziva Komisijo in države članice, naj skupaj s sosednjimi obalnimi državami sodelujejo v regionalnih platformah za skupno upravljanje po zgledu Komisije za varstvo morskega okolja Baltika (imenovane tudi Helsinška komisija ali HELCOM), da bi med drugim opredelili koridorje skupnega ribolova;

57. poziva države članice, naj nacionalne načrte dopolnijo z načrti, ki bodo bolj osredotočeni na morske bazene, in po potrebi pripravijo makroregionalne strategije načrtovanja, vključno s skupnimi pomorskimi prostorskimi načrti; poziva države članice in tretje države, zlasti sosednje obalne države, naj poglobijo sodelovanje pri pomorskem prostorskem načrtovanju, še posebej v bazenih, ki mejijo na Združeno kraljestvo, v Sredozemlju in Baltskem morju; podpira odločnejši pristop k pomorskemu prostorskemu načrtovanju na podlagi morskih bazenov, da bo ribištvo v celoti vključeno v okvire čezmejnega načrtovanja in ne bo v slabšem položaju zaradi razdrobljenih nacionalnih odločitev;

58. poziva k večjemu sodelovanju pri pomorskem prostorskem načrtovanju med EU, njenimi državami članicami in tretjimi državami; poudarja, da je potrebno boljše usklajevanje med obalnimi državami Rokavskega preliva; posebej opozarja na primer regij Rokavskega preliva, kjer je treba izboljšati sodelovanje z Združenim

kraljestvom in Kanalskimi otoki, zlasti pri določanju morskih zavarovanih območij; meni, da mora sodelovanje na tem področju vključevati postopke obveznega in preglednega posvetovanja z deležniki; poziva EU, Združeno kraljestvo in druge zadevne strani, naj pripravijo regionalni načrt upravljanja za Rokavski preliv in Severno morje, da bi poskrbeli za trajnostno izkoriščanje virov in večletno upravljanje ribištva;

59. poudarja, da mora tako sodelovanje s tretjimi državami zagotoviti enake konkurenčne pogoje in preprečiti selitev ribolovnega napora v škodo flot in ribiških skupnosti EU; zato poziva Komisijo, naj si prizadeva za strukturiran pristop k dialogu in sodelovanju s sosednjimi obalnimi državami, da bi promovirala podobne okoljske, upravljavske in socialne standarde, ter naj bo pripravljena sprejeti ukrepe za zaščito interesov EU;

60. poziva, naj se v pomorsko prostorsko načrtovanje vključijo ukrepi za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter drugi ustrezni okoljski ukrepi, da bi obravnavali vprašanja, ki vplivajo na ribištvo in akvakulturo, kot so obalna erozija, naraščajoče temperature vode, invazivne vrste, zakisljevanje oceanov in onesnaževanje iz virov na kopnem in morju ter kumulativni vplivi; poudarja, da morajo biti te rešitve sorazmerne, prilagojene lokalnim razmeram in vnaprej ocenjene z vidika stroškovne učinkovitosti, pri čemer se je treba izogibati univerzalnim pristopom, ki ne upoštevajo dejanskih razmer v posameznih morskih bazenih; poudarja, da imajo lahko ribiči osrednjo vlogo pri spremljanju, zgodnjem odkrivanju in ohranjanju, če so ustrezno vključeni in usposobljeni ter imajo ustrezno podporo;

61. opozarja na posledice obalne erozije in izpodjedanja na obalo, zlasti na območjih, kjer so vzpostavljene in se razvijajo akvakulturne dejavnosti; pri tem poziva k načrtu EU za odpornost obalnih območij, ki bo vključeval celovito gospodarjenje z obalnim pasom, blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, medsebojno vplivanje kopnega in morja, onesnaževanje morja in kopnega, ukrepe za prilagajanje obalnih območij in ciljno podporo za akvakulturo; meni, da imajo pri tem pomembno vlogo države članice in da je treba te učinke upoštevati v njihovih pomorskih prostorskih načrtih;

62. je močno zaskrbljen zaradi reforme različnih strukturnih skladov, ki jo je predlagala Komisija, in novega večletnega finančnega okvira, kar bo precej zmanjšalo sredstva za ribištvo in tako ogrozilo izboljšave pri izvajanju direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju;

63. poudarja, da je treba dodeliti precejšnja sredstva za zbiranje podatkov in znanstvene raziskave ter povečati izmenjavo podatkov in usklajevanje med državami članicami; meni, da bodo bolj standardizirani in usklajeni podatki in metodologije ribištvu in akvakulturi pomagali zagotoviti mesto v pomorskem prostorskem

načrtovanju; v zvezi s tem poudarja, da je treba pripraviti in posodobiti znanstvene podatke o vplivu podnebnih sprememb na morske vodne vire, zlasti glede spreminjanja geografske porazdelitve ali selitve ribjih staležev ter drstišč;

64. poziva k boljšemu in usklajenemu zbiranju podatkov ter sistematičnemu kartiranju ribolovnih dejavnosti, kar je osnovni pogoj za pravično pomorsko prostorsko načrtovanje, ki temelji na dokazih; poziva Komisijo in države članice, naj uporabljajo najboljše razpoložljive in najnovejše podatke in informacije;

65. meni, da bi bilo treba s prihodnjo pobudo EU za opazovanje oceanov Ocean Eye izboljšati in uskladiti zbiranje podatkov o morju ter tako prispevati k boljšemu pomorskemu prostorskemu načrtovanju; poleg tega poziva, naj se potencial evropskega digitalnega dvojčka oceana izkoristi za boljše razumevanje in predvidevanje učinkov podnebnih sprememb na stanje morij in morskih virov ter za razvoj ustreznih strategij pomorskega načrtovanja;

66. poudarja, da je treba pomorsko prostorsko načrtovanje uskladiti z Evropskim skladom za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter programom Obzorje Evropa, tudi v prihodnjem večletnem finančnem okviru, da bi spodbudili raziskave in inovacije, tudi na področjih, ki so posebej namenjena trajnostni in inovativni uporabi; meni, da bi morale Komisija in države članice kot podporo pomorskemu prostorskemu načrtovanju spodbujati uporabo digitalnih tehnologij, kot so evropska orodja umetne inteligence;

67. poziva Komisijo, naj skrbno spremlja izvajanje direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju; meni, da bi se moralo naslednje poročilo o oceni te direktive osredotočiti na prostorske posledice za ribištvo in akvakulturo, vključevanje deležnikov in čezmejno sodelovanje ter predstaviti priporočila, kako bi lahko ta direktiva prinesla boljše rezultate v smislu okoljske, socialne in ekonomske trajnostnosti; meni, da bi bilo treba pomorsko prostorsko načrtovanje oceniti z vidika prostorske pravičnosti, tj. pravične porazdelitve koristi in omejitev med deležniki, ozemlji in generacijami, in ne le z vidika gospodarske ali upravne učinkovitosti;

68. poziva Komisijo, naj okrepi evropsko platformo za pomorsko prostorsko načrtovanje ter predstavi primere projektov pomorskega prostorskega načrtovanja, orodja za kartiranje in dobro prakso; države članice poziva, naj to platformo bolj uporabljajo pri pripravi svojih pomorskih prostorskih načrtov in s tem olajšajo pregledne politične odločitve ter ne izključijo dejanskega posvetovanja pri reševanju nasprotij glede uporabe in interesov;

69. podpira revizijo direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju v okviru akta o oceanih, predvideno za leto 2026; je seznanjen, da se direktiva o pomorskem prostorskem načrtovanju revidira sočasno z

okvirno direktivo o morski strategiji; meni, da bi bilo treba s to revizijo vzpostaviti skladen okvir za večjo usklajenost med veljavno zakonodajo in regulativnim okvirom, in sicer z racionalizacijo prekrivajočih se predpisov, uskladitvijo ciljev, racionalizacijo obstoječih ciljev ter uvedbo minimalnih ciljev v pomorskih prostorskih načrtih, z večjo skladnostjo med morskim in kopenskim prostorskim načrtovanjem ter vzpostavitvijo orodij deljenega upravljanja; meni, da bi morale pri tej reviziji zlasti določbe o sodelovanju deležnikov, predvsem ribičev in obalnih skupnosti, postati pravno zavezujoče, vse države članice pa bi jih morale uporabljati bolj usklajeno; meni, da bi bilo treba s predlaganim aktom ustvariti sinergijo med različnimi predpisi in sektorji z resnično celostnim usklajevanjem politike, ne da bi posameznim sektorjem nalagali nove obveznosti; poleg tega je prepričan, da je treba uvesti minimalne standarde za zagotovitev prostora za ribištvo in akvakulturo, da bi prispevala k prehranski suverenosti, strateški neodvisnosti ter trajnostnosti in konkurenčnosti modrega gospodarstva;

70. meni, da bi bilo treba pri reviziji direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju povečati čezmejni, večnamenski pristop za blažitev kumulativnih učinkov ter izboljšati vključevanje deležnikov; ravno tako meni, da je pomembno revizijo uporabiti tudi za zmanjšanje razdrobljenosti in negotovosti za ribiško floto EU;

71. meni, da bi moral akt o oceanih vključevati vsa ozemlja EU in upoštevati njihove posebnosti, zlasti v primeru najbolj oddaljenih in otoških regij; poudarja, kako pomembno je, da Odbor Parlamenta za ribištvo sodeluje pri pripravi prihodnjega predloga, zlasti v zvezi s prehransko suverenostjo, strateško vlogo ribištva in akvakulture ter učinkovitim izvajanjem skupne ribiške politike;

72. meni, da bi moral biti naslednji pregled direktive o pomorskem prostorskem načrtovanju tesno povezan z izvajanjem pakta za oceane, zagotavljanjem zadostnih finančnih sredstev, zlasti v naslednjem večletnem finančnem okviru, in s konkretnimi ukrepi, da bi poskrbeli za učinkovito izvajanje in preprečili negativne učinke na države članice in deležnike; poudarja, da morajo biti ti viri zadostni, predvidljivi in zlahka dostopni ter da je treba pri njihovi uporabi dati prednost ukrepom z oprijemljivim učinkom;

73. poziva Komisijo, naj pomorsko prostorsko načrtovanje v celoti vključi v pripravo svoje vizije za ribištvo in akvakulturo do leta 2040 ter naj te pobude poveže z rezultati pri oceni skupne ribiške politike;

°

° °

74. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji

ter vladam in parlamentom držav članic.